

Istungidokument

B9-0518/2022

21.11.2022

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

loomakasvatuse ja suurkiskjate kaitse kohta Euroopas
(2022/2952(RSP))

**Bert-Jan Ruissen, Pietro Fiocchi, Mazaly Aguilar, Emmanouil Fragkos,
Hermann Tertsch, Sergio Berlato, Margarita de la Pisa Carrión**
fraktsiooni ECR nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon loomakasvatuse ja suurkiskjate kaitse kohta
Euroopas
(2022/2952(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 13 ja 39,
 - võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta¹ (edaspidi „elupaikade direktiiv“),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et suurkiskjate arv Mandri-Euroopas on oluliselt suurenenud ning 2016. aastal oli selles piirkonnas ligikaudu 9000 ilvest, 16 000 pruunkaru ja 17 000 hunti; arvestades, et need arvud on viimase paari aasta jooksul veel kasvanud; arvestades, et parimate olemasolevate andmete alusel küündib huntide arv geograafilises Euroopas 2022. aastal tõenäoliselt üle 21 500; arvestades, et Rahvusvaheline Looduskaitseliit (IUCN) liigitas hundi juba 2018. aastal ELis soodsas seisundis olevaks liigiks, kuna tema arvukus on märkimisväärselt suurenenud; arvestades, et IUNC on liigitanud Euroopa üheksast huntide populatsioonist kaheksa populatsiooni kahte kõige soodsamas seisundis liikide kategooriasse;
- B. arvestades, et aina suureneva huntide populatsiooni kariloomade ründamise negatiivne mõju kasvab eksponentsiaalselt; arvestades, et hundid tulevad inimestele üha sagedamini väga lähedale, eriti tihedalt asustatud aladel;
- C. arvestades, et elupaikade direktiivi lisad võeti vastu 1992. aastal ning neid ei ole 30 aasta vältel uuendatud, vaatamata tehtud edusammudele, mida tõestavad teadusandmed huntide arvukuse suurenemise kohta ning selle liigi soodsa kaitsestaatuse kohta ELis;
- D. arvestades, et elupaikade direktiivi artiklis 19 on sätestatud kord direktiivi lisade kohandamiseks teaduse ja tehnika arenguga ilma direktiivi läbi vaatamata;
- E. arvestades, et suurkiskjad on väga liikuvad ning nende populatsioonid võivad levida üle suurte, mitmeid erinevaid ELi liikmesriike ja teisi riike hõlmavate geograafiliste piirkondade, põhjustades olukordi, milles ühele soodsa kaitsestaatusega liigile võidakse ühes piirkonnas kehtestada kaitsekorraldusmeetmed, ent naaberpiirkonnas on see samale kaitsestaatusele vaatamata klassifitseeritud ranget kaitset vajavaks liigiks; nõuab teaduspõhise lähenemise kasutamist, lähtudes populatsioonist kõigi liikmesriikide lõikes;
- F. arvestades, et eriti mägistes ja hõredalt asustatud piirkondades, kus karjatamine on

¹ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

vajalik nende esmatähtsate elupaikade säilitamiseks, seab suurkiskjate arvukuse suurenemine ohtu koduloomad, eelkõige karjamaal peetavad ja vabakarjatavad loomad, ning tihedama asustusega maapiirkondades võib huntide olemasolu negatiivselt mõjuda nii maapiirkonna traditsioonilise põllumajanduse kui ka turismi kestlikule arengule, samuti elukvaliteedile;

- G. arvestades, et tihedalt asustatud ja linnastunud piirkondades, kus on vähe suuri looduskaitsealasid, on koduloomad suuremas ohus; arvestades, et inimasustuse tihedus varieerub liikmesriikide lõikes oluliselt alates 18 inimesest km² kohta Soomes ja lõpetades enam kui 500 inimesega km² kohta Madalmaades;
 - H. arvestades, et traditsioonilistest mägikarjamaadest ja muudest karjatamissüsteemidest loobutakse üha enam keskkonna-, põllumajandus- ja sotsiaal-majanduslike probleemide tõttu, mis on seotud majandamistegevusega suurkiskjaliigi vahetus läheduses, ning see toob paratamatult kaasa vastuolu looduskaitse eesmärkide vahel; arvestades, et Mandri-Euroopas elab 50 % kõigist lammastest vähemalt ühe suurkiskjaliigi lähedal;
 - I. arvestades, et kooseksisteerimise konfliktide vältimiseks võetud ennetusmeetmed ei ole osutunud piisavalt tõhusaks, suurendades samas talunike töökoormust ning tekitades neile ebaproportsionaalselt kulusid ja mõjutades oluliselt maastikku ning teiste liikide liikumisvabadust;
 - J. arvestades, et makstavate hüvitiste summad varieeruvad liikmesriikide lõikes ning nende maksmisel ei arvestata sageli tekkinud kahju koguulatusega lisaks paljude kohalike tõugude geneetilise pärandi kaoga kaasnevale pöördumatule kahjule;
 - K. arvestades, et peale loomade kannatuste ja majandusliku kahju, mida suurkiskjate rünnakute põhjustatud põllumajandus- ja koduloomade kadu ning vigastused põllumajandustootjatele ja loomakasvatajatele kaasa toob, on sellel ka loomade omanikele suured emotsionaalsed tagajärjed;
1. väljendab muret suurkiskjate, eriti huntide populatsioonide kiirest kasvust tingitud üha sagedasema kariloomade ründamise pärast Euroopas; rõhutab, et huntide populatsioon on Euroopas pärast elupaikade direktiivi jõustumist 30 aastat tagasi eksponentsiaalselt suurenenud ning huntide arv küündib 2022. aastal parimate olemasolevate andmete alusel tõenäoliselt üle 21 500; rõhutab, et hundid on IUCNi hinnangul Euroopa ja ELi 27 liikmesriigi tasandil soodsas seisundis olev liik ning ei ole enam ohustatud liik;
 2. rõhutab, et EL peab keskenduma elurikkuse piisavale majandamisele, et võimaldada kõikide liikide ja ökosüsteemide tasakaalustatud areng; märgib, et vaatamata sellele, et bioloogilise mitmekesisuse poliitika on andnud suurulukite liikide taastamisel ELis positiivseid tulemusi, tuleb tunnistada, et populatsioonide suurenemine põhjustab üha enam keskkonnavalaseid, põllumajanduslikke ning sotsiaalmajanduslikke probleeme, ning võtta vastavalt elupaikade direktiivi artikli 2 lõikes 3 kirjeldatud piirkondlikumale lähenemisele täiendavaid meetmeid nende kompromissidega tõhusalt tegelemiseks;
 3. rõhutab metsloomade tervise seire tõhustamise tähtsust, mis on konkreetse huntide juhtumi korral oluline koertega ristumise tõttu; väljendab muret ristumise pärast, mida esineb laialdaselt kõikjal üle Euroopa, ehkki oluliselt erineva intensiivsusega, kuna see suurendab ka liigi inimestega kokku puutumise ohtu; nõuab standardiseeritud meetmeid

hübriidide tuvastamiseks ning läbipaistvat lähenemist, sealhulgas piiriülest uurimisinstituutide vahelist huntide DNA-proovide jagamist; rõhutab ristumise varases staadiumis tuvastamise tähtsust ning nõuab proovivõtul ja tuvastatud hübriidide loodusest eemaldamisel ennetavat lähenemist;

4. kiidab heaks asjaolu, et punkt „parandusettepanek: hundi (*Canis lupus*) konventsiooni lisast II lisasse III kandmine“ on lisatud Berni konventsiooni alalise komitee 42. koosoleku päevakorda; rõhutab, et hundi kaitsestaatus üleeuroopalisel tasandil õigustab kaitse staatuse vähendamist ning sellest tulenevalt parandusettepaneku vastuvõtmist;
5. kutsub komisjoni üles regulaarselt hindama üle terve ELi levivate populatsioonide tasemel liikide kaitsestaatus saavutamisel tehtud edusamme ning hindama teaduslike tõendite ja alampopulatsioonide vaheliste isendite vahetumise ja geenisiirde alusel metsloomade leviku laienemist, arvestades seejuures liikide suure piiriülese liikuvusega, ning selle alusel kohe pärast soovitud kaitsestaatus saavutamist kaitsestaatus muutma; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles soodustama piiriülest koostööd ning riikidevaheliste majandamiskavade väljatöötamist, võttes arvesse suuremaid geograafilisi piirkondi ja populatsioonide arvukust;
6. kutsub komisjoni üles tegema viivitamatult ja vastavalt elupaikade direktiivi artiklile 19 vajaliku parandusettepaneku, et viia lisad kooskõlla hundi kaitsestaatus vallas tehtud teadusalaste edusammudega, tõstes hundi liigi IV lisa range kaitse all liikide seast V lisa kaitse alla liikide hulka, ning töötama välja ka regulaarse hindamise korra, mis võimaldaks vastavalt elupaikade direktiivi artiklile 19 muuta liikide populatsioonide kaitse staatust kohe, kui soovitud kaitsestaatus on saavutatud;
7. tuletab meelde, et elupaikade direktiivi artikliga 16 lubatakse liikmesriikidel liikide ranget kaitset puudutavatest sätetest loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmiseks ja looduslike elupaikade säilitamiseks ning rahva tervise ja elanikkonna ohutuse huvides erandeid teha, muuhulgas kariloomadele suure kahju tekkimise vältimiseks; märgib liikmesriikide poolt iga kahe aasta tagant komisjonile edastatavate rakendatud erandite aruannete alusel, et liikmesriigid kasutavad seda õigusaktiga võimaldatud paindlikku lähenemist üsna erineval määral; kutsub liikmesriikide asutusi üles artikliga 16 lubatud paindlikku lähenemist paremini ära kasutama; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles üha sagedasemate koostöödega silmitsi seisvaid piirkondi aktiivselt abistama, et aidata neil artikliga 16 juba lubatud paindlikku lähenemist ära kasutada, pidades silmas asjaolu, et oluline kahju tekib nii metsloomadele kui ka kariloomadele; kutsub üles rakendama artiklit, millega arvestatakse üle Euroopa Liidu esinevate raskuste mitmekesisusega, ning tegema seda tihedas koostöös liikmesriikide, piirkondade ja sidusrühmadega, et võimaldada majandamisemeetmete rakendamist suuremate geograafiliste piirkondade tasandil ja/või üle erinevate liikmesriikide levivate populatsioonide tasandil.
8. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kiiresti vajalikke majandamisemeetmeid võtma ning erandeid tegema, võttes arvesse suurkiskjate rünnakute mõju loomade heaolule, sealhulgas seoses vigastuste, abortide, viljakuse vähenemise, loomade või tervete karjade kaotuse ning valvekoerade surmaga, samuti mõju inimeste heaolule, muuhulgas seoses sissetuleku kaotuse, suuremate tööjõu- ja materiaalsete kulude ning võimalike

vigastuste või elu ohtu sattumisega;

9. rõhutab, et loomakasvatus peab olema võimalik eproportsionaalselt kulukaid ning tugevdatud kaitsemeetmeid võtmata, millel on negatiivne mõju talupidamise otstarbekusele maapiirkondades; kutsub komisjoni üles hindama Euroopas suurkiskjate arvukuse suurenemise mõju elurikkusele, maapiirkondade kogukondadele ja maaturismile, sealhulgas põlvkondade uuenemisele põllumajanduses;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnistama, et praeguste meetmetega, sealhulgas tarade ja karjakoorte kasutamise, ei saavuta tulemusi, mis on vajalikud piisavaks rünnakute ennetamiseks ja harmooniliseks kooseksisteerimiseks; nõuab, et ennetusmeetmete rakendamisel ja erandite kaalumisel võetaks arvesse maastiku omadusi ja muid asjakohaseid tegureid, nagu piirkondade jaoks hädavajalik turism; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnistama elupaikade direktiivile vastavate kontrollitud ohjemeetmete väljatöötamise ja rakendamise tähtsust suurkiskjate populatsioonide laienemise juhtude korral;
11. rõhutab, et inimasustuse tihedus varieerub ELis oluliselt ning et huntide ja teiste suurkiskjate käsutuses olevate loodusalade ulatus on seega liikmesriikide ja piirkondade lõikes erinev; juhib tähelepanu asjaolule, et need piirkonnad ei tule huntide arvukuse suurenemisega toime ning kooseksisteerimise konfliktid kuhjuvad, eelkõige suureneb looduslike kabiloomade vähesuse tõttu kariloomade ründamise sagedus; väljendab muret huntide tõendatud inimestele lähenemise pärast nendes piirkondades, kuna hundid ei karda enam kokkupuuteid inimestega ning taluniku juuresviibimine ei heiduta enam hunte kariloomade ründamisest hoiduma; juhib tähelepanu asjaolule, et nendes piirkondades elavad inimesed, eriti haavatavad inimesed väidavad, et ei tunne end enam turvaliselt; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles seda olukorra ning täiendavate erandite ja majandamismeetmete vajaduse hindamisel nõuetekohaselt arvesse võtma;
12. rõhutab, et kliimamuutused, majanduskriisid ning suurkiskjate kiskluse mitmekordistumine mõjutab loomakasvatust eriti rängalt Alpide piirkonnas; juhib tähelepanu asjaolule, et mägiapiirkonnad on väikesed ning seisavad silmitsi suurte lisakuludega, ent neil on tähtis roll mägimaastike säilimise tagamisel ja elurikkuse kaitsmisel ebasõbraliku kliimaga piirkondades, kus ei ole enam suuri looduslikke rohusööjaid või kus nende populatsioon ei ole veel taastatud, kuna need loomad on parim looduslik kulutõhus vahend kliimamõjude, näiteks metsatulekahjude vältimiseks ja leevendamiseks; märgib, et sellised piirkonnad nagu jussheinaga (*Nardus*) liigirikkad mäestikurohumaad ränirikkal mullal ja alpiinsed ja lähialpiinsed rohumaad väärivad eriti elurikkuse direktiivi alusel kaitsmist; märgib, et ulatuslik karjatamine on nende alade säilitamisel peamine tegur; märgib, et suurenev huntide populatsioon ning kaitsemeetmete ebapraktilisus äärmuslike topograafiliste näitajatega kohtades, näiteks mägistel ja hõredalt asustatud aladel, toovad koos kaasa järkjärgult karjatamisest loobumise; kutsub komisjoni üles traditsioonilisi põllumajandustavasid, põllumajandusliku karjatamise mudelit, UNESCO tähelepanu pälvinud rändkarjatamist ning karjakasvatavate elustiili otsusekindla tegevuse ja konkreetsete lahenduste abil kaitsma ja säilitama; tunnustab, et mõned nendest tavadest saab kanda kavandavasse võimalike ökokavade kaudu rahastatavate põllumajandusmeetodite nimekirja, millega võib kaasneda metsloomade elupaikade häirimine; kutsub komisjoni üles looma vajalikke tingimusi karjatamise kaitsmiseks, kui karjakaitsemeetmete rakendamine ei

ole võimalik;

13. rõhutab, et asjakohane seire on suurkiskjate eduka majandamise eeltingimus, kuid et liikmesriigid kasutavad sellest hoolimata erinevaid andmete kogumise ja järelvalvemeetodeid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ühtlustama kõigis liikmesriikides teaduslikult tõestatud seiremeetodite kasutamist ning suurkiskjate populatsioone seirama, võttes arvesse erinevatesse riikidesse ning suurtesse geograafilistesse piirkondadesse ulatuvat piiriülest mõõdet ja kõigi ökosüsteemide omadusi; kutsub ka komisjoni ja liikmesriike üles kariloomade ründamist süstemaatiliselt seirama; nõuab, et seire tulemused tehtaks üldsusele õigel ajal ja läbipaistval viisil kättesaadavaks;
14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tuvastama piisavad ühtse põllumajanduspoliitika välised kohe kasutatavad ja pikaajalised rahastamisvõimalused piisavate ennetusmeetmete rakendamiseks ning põllumajandustootjatele kaitse all olevate loomade tekitatud otsese ja kaudse kahju piisavaks hüvitamiseks, sealhulgas sellise kaudse kahju hüvitamiseks, mis tekib näiteks rünnaku ajal läbi elatud stressi tõttu loote kaotamise tõttu, millega kaasneb eeloleval hooajal toodangu vähenemine; avaldab kahetsust, et loomakasvatajatele pärast rünnakut makstava hüvitise suurus ja hüvitise maksmise tingimused varieeruvad liikmesriikide lõikes; on seisukohal, et kuna hüvitistega, mida loomakasvatajad pärast rünnakut saavad, korvatakse kahju, ei tohiks nende maksmine sõltuda kaitsevahendite eelnevast rakendamisest, mis ei taga piisavat kaitset; palub, et suurkiskja tekitatud kahju hüvitamist ei käsitletaks riigiabina; kutsub liikmesriike üles kaitse all olevate loomade põhjustatud kahju kiiresti ja täielikult hüvitama;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule.